

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

Από Θεοφάνη Μαλκίδη

Μνήμη Μιχάλη Χαραλαμπίδη. Ένας ξεχωριστός Φίλος, ένας ανιδιοτελής Πατριώτης, ένας εξαιρετικός Έλληνας, ένας θαυμάσιος Άνθρωπος.

Κάθε απώλεια ανθρώπου σε συγκλονίζει. Το αναφέρει η Ορθόδοξη Πίστη μας στην εξόδιο ακολουθία: «Θρηνώ και οδύρομαι, όταν εννοήσω τον θάνατον». Αυτός ο κλονισμός είναι μεγαλύτερος όταν αφορά ένα δικό σου άνθρωπο και γίνεται ανυπέρβλητος, ακατανόητος όταν αφορά τον Μιχάλη Χαραλαμπίδη. **Ένα ξεχωριστό Φίλο, ένα ανιδιοτελή Πατριώτη, έναν εξαιρετικό Έλληνα, ένα θαυμάσιο Άνθρωπο.**

Ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη το 1951, από γονείς πρόσφυγες από τη Σάντα του Πόντου, οι οποίοι κατέφυγαν στη Θράκη, μετά από τη Γενοκτονία που υπέστη ο Ελληνισμός από την Τουρκία, αφαιρώντας τη ζωή από ένα εκατομμύριο Ελληνίδες και Έλληνες.

Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης Πολιτικές και Οικονομικές Επιστήμες, με μεταπτυχιακό στην κοινωνιολογία. Διωκόμενος κατά τη διάρκεια της δικτατορίας διέφυγε στην Ιταλία, όπου ήταν μέλος του ΠΑΚ. Μετά την πτώση της χούντας συμμετείχε στην επταμελή ομάδα που συνέγραψε την ιδρυτική διακήρυξη του ΠΑΣΟΚ στο Μόναχο τον Αύγουστο του 1974, ενώ διετέλεσε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ από το 1977 και μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου. Από το ΠΑΣΟΚ αποχώρησε το 1999, λόγω σοβαρών πολιτικών διαφωνιών. **Δεν πήρε ποτέ κρατική θέση, δεν έγινε ποτέ βουλευτής ή υπουργός, παρότι ο Ανδρέας Παπανδρέου του είχε προτείνει πολλές φορές, παραμένοντας ένας αγνός, έντιμος, διανοούμενος, συγγραφέας και πολιτικός. Μία από τις σημαντικές παρεμβάσεις του υπήρξε η ομιλία του στο 6ο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ το 1996, όπου αναφέρθηκε, προέβλεψε, αρκετοί έγραψαν ότι προφήτεψε, την οικονομική κρίση στην Ελλάδα το 2010 !**

Υπήρξε μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Διεθνούς Ένωσης για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών, καθώς και ερευνητής στο Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών.

Από πολλούς η μεγαλύτερη συμβολή του Μιχάλη Χαραλαμπίδη, θεωρείται η πρόταση για την αναγνώριση της Γενοκτονίας, όταν το 1994, το Κοινοβούλιο, με καθυστέρηση επτά δεκαετιών, υιοθέτησε την πρότασή του για την αναγνώριση της 19ης Μαΐου ως Ημέρας Μνήμης της Γενοκτονίας.

Είχε προηγηθεί το Μάιο του 1985, η δημιουργία στην Αθήνα του Κέντρου Ποντιακών Μελετών, που έθετε ως πρωταρχικό στόχο την αναγνώριση της Γενοκτονίας, ενώ καταλυτικός για την προώθηση του ζητήματος της αναγνώρισης υπήρξε ο ρόλος της ομάδας των «Ιταλών» του ΠΑΣΟΚ. Οι «Ιταλοί», οργάνωση του ΠΑΣΟΚ στην Ιταλία, της οποίας ηγείτο ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης, αποτελούσαν από το 1979 μέχρι και το 1990 μια διακριτή ιδεολογική τάση εντός του ΠΑΣΟΚ. Από το 1983 και έπειτα, η ομάδα των «Ιταλών» επικέντρωσε την πολιτική της δράση στην Ελλάδα. Έτσι το 1983 ο Χαραλαμπίδης προχώρησε στην ίδρυση του ελληνικού τμήματος της Διεθνούς Ένωσης για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών.

Το πρώτο κείμενο στο οποίο ο Χαραλαμπίδης διατύπωσε δημόσια το αίτημα για αναγνώριση της Γενοκτονίας δημοσιεύθηκε τον Σεπτέμβριο του 1986 στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι πριν τη δημοσίευση του κειμένου ενημέρωσε εγγράφως, τον τότε Πρωθυπουργό, Ανδρέα Παπανδρέου, για την Τουρκία, η οποία τον έθεσε στη λίστα με τους ανεπιθύμητους, σχεδιάζοντας ακόμη και την εξόντωσή του!

Στο παραπάνω κείμενό του ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης έθετε το ζήτημα της αναγνώρισης της Γενοκτονίας, ως μια πράξη αντίστασης τόσο στη λήθη, που επιβλήθηκε από το ελληνικό κράτος, όσο και στην αλλοίωση ή την ολοκληρωτική απώλεια της ταυτότητας των Ποντίων.

Σημείο καμπής αποτέλεσε το Β΄ Παγκόσμιο Ποντιακό Συνέδριο, που διεξήχθη το καλοκαίρι του 1988 στη Θεσσαλονίκη. Με εισήγησή του, με τίτλο «Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα», ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης πρότεινε τη δημιουργία της πόλης στα παράλια της Θράκης, με την ονομασία «Ρωμανία», προορισμένης να φιλοξενήσει

Πόντιους από την πρώην Σοβιετική Ένωση, πρόταση η οποία στηρίχθηκε στη συνέχεια από 204 βουλευτές (!) χωρίς όμως να γίνει απολύτως τίποτα από πλευράς πολιτείας.

Στο ίδιο Συνέδριο ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης έθεσε ενώπιον των αντιπροσώπων των Ποντιακών οργανώσεων από όλο τον κόσμο, το ζήτημα της διεκδίκησης, της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας, κάνοντας λόγο για το «δικαίωμα των Ποντίων στη μνήμη», ενώ οι προτάσεις της εισήγησής του υιοθετήθηκαν από το σύνολο των συνέδρων. Στη συνέχεια έκανε πρόταση προς τον Ανδρέα Παπανδρέου, για την αναγνώριση της Γενοκτονίας και την 1η Απριλίου 1992, είκοσι δύο βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κατέθεσαν πρόταση νόμου με τίτλο: «Η 19η Μαΐου αναγνωρίζεται σαν ημέρα μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων».

Μετά την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία τον Οκτώβριο του 1993, η πρόταση νόμου των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ για αναγνώριση της 19ης Μαΐου ως Ημέρας Μνήμης κατατέθηκε εκ νέου στις 9 Δεκεμβρίου 1993.

Η πρόταση νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο: «Η 19η Μαΐου αναγνωρίζεται σαν ημέρα μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων» κατατέθηκε προς επεξεργασία και συζήτηση στη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, η οποία συνεδρίασε στις 10 και 17 Φεβρουαρίου 1994 παρουσία του αρμόδιου Υφυπουργού αλλά και του Μιχάλη Χαραλαμπίδη.

Τελικώς, στις 24 Φεβρουαρίου 1994 η Βουλή των Ελλήνων αποφάσισε την καθιέρωση της 19ης Μαΐου ως «Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου».

Ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης δραστηριοποιήθηκε επίσης στο Κυπριακό και στο ζήτημα των αγνοουμένων, στην υπεράσπιση της εθνικής κυριαρχίας στη Θράκη και το Αιγαίο, στη Μακεδονία, στους Ελληνόφωνους της Κάτω Ιταλίας, έγραψε για την ανάπτυξη, τον αγροτικό και τον τουριστικό τομέα, ενώ στο διεθνές περιβάλλον ανέπτυξε πρωτοβουλίες για τους Αρμενίους, τους Ασσυρίους, τους Κούρδους, τους καταπιεσμένους λαούς στην Αφρική, στη Νότια Αμερική, στην Ασία. Το 1986, εισήγαγε για πρώτη φορά το Κουρδικό ζήτημα στον ΟΗΕ, με ομιλία του στην Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στη Γενεύη και στη συνέχεια έθεσε το Ποντιακό ζήτημα στον ΟΗΕ με συνεχείς παρεμβάσεις του. Μάλιστα αρκετές από αυτές είχαν σαν αποτέλεσμα την αναγνώριση

της Γενοκτονίας από ξένα κοινοβούλια, καθώς και από φορείς σε όλον τον πλανήτη.

Ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης ήταν ένας ενεργός διανοούμενος ακόμη και λίγες ώρες πριν φύγει, αιφνιδίως, από αυτή τη ζωή το απόγευμα της 27^{ης} Μαρτίου. Οργάνωνε εκδηλώσεις,

συζητήσεις, ομιλίες και έθετε τα ζητήματα του Ελληνισμού και των λαών της περιοχής με θάρρος και παρρησία, γνώση και σκέψη, ανάλυση και βαθιά πολιτική συγκρότηση, ευγένεια και εντιμότητα, δημιουργικό και παραγωγικό λόγο. Χαρακτηριστικά τα οποία ήταν αναγνωρισμένα από όλο το φάσμα της πολιτικής, αν κρίνουμε από την αποδοχή που είχε από όλους.

Ήταν πολυγραφώτατος και ανάμεσα στα βιβλία του, τα οποία αρκετά μεταφράστηκαν σε διάφορες γλώσσες, είναι τα εξής:

«Το νέο ανατολικό ζήτημα. Το τουρκικό πρόβλημα. Η ανθρωπιστική Ελλάδα», «Μακεδονικότητα, ελληνικότητα, οικουμενικότητα Κεντρική βαλκανική δημοκρατία», «Νέα αναπτυξιακή παιδεία Η ανάκτηση του ελληνικού τρόπου», «Αναστήλωση. Ο τουρισμός ως πολιτιστική οικονομία», «Το ποντιακό ζήτημα σήμερα. Αγώνες και νίκες σε δύο μέτωπα», «Ελληνική πολιτική παιδεία, Η πολιτική ως ανώτερη τέχνη», «Το Μικρά Ασία ενώνει το Τουρκία εκβαρβαρίζει. Πόντος, η επιστροφή μιας πανάρχαιας ταυτότητας», «Το Ποντιακό ως ευρωπαϊκό ζήτημα», «Από το ΠΑΣΟΚ στο ΚΚΚΑΣΟΡ. Ο εκφυλισμός ενός ιστορικού εγχειρήματος», «The Pontian Question in the United Nations», «Ελληνική ποιότητα και ανάπτυξη. Η νέα συμμαχία», «Αγροφιλία. Αγροτική αναγέννηση, νέα αγροτικότητα», «Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα. Το Ποντιακό ζήτημα στον ΟΗΕ», «Πόλεων και τόπου παιδεία», «Δύο διακηρύξεις και μια κατάθεση» «Δημοκρατία, ανάπτυξη, παγκοσμιοποίηση Ιδέες μιας νέας πολιτικής», «Πόντιοι. Δικαίωμα στη μνήμη», «Αγώνας σε δύο μέτωπα. Η αναγνώριση της ποντιακής γενοκτονίας», «Ρωμανία: Η αρχιτεκτονική μιας νέας πόλης», «Στο δρόμο της αλήθειας και της απελευθέρωσης», «Το σχέδιο μας για την Ελλάδα. Ελάτε στην πολιτική», «Ιδέες, αρχές και γραφειοκρατία ΠΑΣΟΚ 1974-1998»

Και επί προσωπικού: Γνώρισα το Μιχάλη Χαραλαμπίδη πριν τριαντατρία χρόνια. Η σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ μας ήταν μοναδική. Με στήριξε στις δύσκολες στιγμές, εκεί που φαίνεται,

μεταξύ των άλλων, ο Φίλος και ο Άνθρωπος. **Με λίγα λόγια ήταν το ευ ζειν για μένα όπως είπε ο Μέγας Αλέξανδρος.** Σ' αυτόν είδα την πράξη το σπουδαίο απόφθεγμα του Πλάτωνα, ο οποίος σχεδιάζοντας την ιδανική πόλη έγραψε πως οι κυβερνήτες της πόλης, οι φύλακες, θα πρέπει να έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό τους την σοφία: **«Ή οι βασιλείς να φιλοσοφήσουν ή οι φιλόσοφοι να κυβερνήσουν».** Αυτή ήταν η άποψη του Πλάτωνα περί πολιτείας και πολιτικής, αυτός ήταν ο βίος του Μιχάλη Χαραλαμπίδη.